

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRỊNH THỊ DUNG

**TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM
TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ VIỆT NAM
Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
THÀNH PHỐ CẨM PHẢ TỈNH QUẢNG NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRỊNH THỊ DUNG

**TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM
TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ VIỆT NAM
Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
THÀNH PHỐ CẨM PHẢ TỈNH QUẢNG NINH**

Ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số: 8229013

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

Người hướng dẫn khoa học: TS. LÊ THỊ THU HƯƠNG

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan: Đề tài “*Tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh trong dạy học lịch sử Việt Nam ở trường THPT thành phố Cẩm Phả tỉnh Quảng Ninh*” là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Kết quả trong đề tài này là trung thực, không sao chép từ bất kỳ công trình nào khác mà không trích dẫn. Đề tài này chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào.

Tôi xin chịu hoàn toàn trách nhiệm về lời cam đoan này của mình.

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2019

Tác giả luận văn

Trịnh Thị Dung

LỜI CẢM ƠN

Lời đầu tiên, cho phép tôi bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới: TS. Lê Thị Thu Hương, người đã tận tình hướng dẫn và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và làm đề tài này.

Tôi xin chân thành cảm ơn tới các thầy cô giáo khoa Lịch sử, trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện thuận lợi giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, các thầy cô giáo cùng các em HS trường THPT Lương Thế Vinh, thành phố Cẩm Phả tỉnh Quảng Ninh đã tạo điều kiện cho tôi có thể hoàn thành tốt buổi TN sư phạm như kế hoạch đã đặt ra.

Lời cuối cùng, tôi xin gửi lời cảm ơn đối với những người thân trong gia đình đã luôn động viên, khích lệ, giúp đỡ tôi trong quá trình tôi học tập và nghiên cứu.

Tuy nhiên, do năng lực nghiên cứu có hạn, chắc chắn đề tài không tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong nhận được sự góp ý của thầy cô và các bạn bè đồng nghiệp để đề tài hoàn thiện hơn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2019

Tác giả luận văn

Trịnh Thị Dung

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	8
4. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu đề tài	9
5. Cơ sở phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu	9
6. Giả thuyết khoa học	10
7. Ý nghĩa của đề tài	10
8. Đóng góp của đề tài	10
9. Cấu trúc của đề tài	11
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA VIỆC TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ VIỆT NAM Ở TRƯỜNG THPT	12
1.1. Cơ sở lí luận.....	12
1.1.1. Một số khái niệm liên quan đề tài	12
1.1.2. Cơ sở xuất phát của việc tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học lịch sử.....	15
1.1.3. Đặc điểm của hoạt động trải nghiệm trong dạy học lịch sử ở trường THPT ..	18
1.1.4. Các hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm trong nhà trường THPT ..	20
1.1.5. Vai trò, ý nghĩa của hoạt động trải nghiệm trong dạy học lịch sử Việt Nam ở trường THPT	25
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	27

1.2.1. Địa điểm, thời gian, đối tượng khảo sát	27
1.2.2. Kế hoạch và nội dung tiến hành điều tra, khảo sát.....	28
1.2.3. Kết quả điều tra, khảo sát	28
1.2.4. Nhận xét chung về thực trạng DHLS Việt Nam ở các trường THPT thành phố Cẩm Phả tỉnh Quảng Ninh.....	32
Tiểu kết chương 1	35
Chương 2. CÁC BIỆN PHÁP TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ VIỆT NAM Ở TRƯỜNG THPT THÀNH PHỐ CẨM PHẢ TỈNH QUẢNG NINH	
	36
2.1. Mục tiêu, nội dung cơ bản của lịch sử Việt Nam ở trường THPT	36
2.1.1. Mục tiêu.....	36
2.1.2. Nội dung cơ bản của lịch sử Việt Nam ở trường THPT	37
2.2. Những yêu cầu khi tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học lịch sử Việt Nam ở THPT thành phố Cẩm Phả tỉnh Quảng Ninh.....	41
2.2.1. Phải đảm bảo đạt được mục tiêu bài học.....	41
2.2.2. Phải đảm bảo tính vừa sức.....	41
2.2.3. Nội dung trải nghiệm phong phú, đa dạng	42
2.2.4. Phải phát huy được tính tích cực, độc lập của HS.....	42
2.2.5. Phải sử dụng nhiều hình thức đánh giá	43
2.3. Quy trình thực hiện hoạt động trải nghiệm trong dạy học lịch sử Việt Nam.....	43
2.4. Một số biện pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học lịch sử Việt Nam trường THPT thành phố Cẩm Phả tỉnh Quảng Ninh	45
2.4.1. Tổ chức hoạt động trải nghiệm qua hình thức đóng vai.....	45
2.4.2. Tổ chức hoạt động trải nghiệm qua hình thức tham quan học tập.....	49
2.4.3. Tổ chức hoạt động trải nghiệm qua các cuộc thi tìm hiểu về lịch sử - văn hóa.....	55
2.4.4. Tổ chức hoạt động trải nghiệm qua công tác công ích xã hội.....	68

2.5. Thực nghiệm sư phạm	71
2.5.1. Mục đích thực nghiệm.....	71
2.5.2. Đối tượng - địa bàn thực nghiệm.....	71
2.5.3. Nội dung và cách thức tiến hành thực nghiệm.....	72
Tiểu kết chương 2	76
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	77
1. Kết luận.....	77
2. Kiến nghị	77
DANH MỤC BÀI BÁO CỦA TÁC GIẢ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ	
TÀI LUẬN VĂN	79
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	80
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

Viết tắt	Viết đầy đủ
DHLS	Dạy học lịch sử
GV	Giáo viên
HĐTN	Hoạt động trải nghiệm
HS	Học sinh
NXB	Nhà xuất bản
PPDH	Phương pháp dạy học
SGK	Sách giáo khoa
THPT	Trung học phổ thông
TN	Thực nghiệm
UNESCO	Tổ chức khoa học - văn hóa - giáo dục

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Đối tượng, địa bàn điều tra khảo sát	28
Bảng 2.1. Kế hoạch buổi tham quan di tích Văn Miếu Quốc Tử Giám.....	53
Bảng 2.2. Kế hoạch dẫn chương trình cuộc thi tìm hiểu lịch sử	59
Bảng 2.3. Giải mã các ô chữ lịch sử.....	62
Bảng 2.4. Kết quả phiếu thăm dò trắc nghiệm kiến thức về Hồ Chí Minh.....	73
Bảng 2.5. Quan niệm của GV về cuộc thi tìm hiểu lịch sử.....	74

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Trong bất kì giai đoạn lịch sử nào thì nhân tố tạo nên sự thành công cho các quốc gia đều nằm ở giáo dục. Đúng như nhận định: “*Giáo dục là vũ khí mạnh nhất mà người ta có thể sử dụng để thay đổi cả thế giới*” của nguyên Tổng thống nước Nam Phi - Nênxơ Măngđêla. Thật vậy, giáo dục ở trường THPT nói chung có một vị trí, nhiệm vụ và vai trò quan trọng trong việc đào tạo thế hệ HS tương lai của đất nước.

Ở Việt Nam, đổi mới giáo dục hiện nay đang được quán triệt qua nhiều chủ trương, đường lối chính sách của Đảng, nghị quyết của Nhà nước như: Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục đáp ứng yêu cầu CNH - HĐH trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế. Nghị quyết đã xác định tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy học theo hướng phát huy sự chủ động, sáng tạo, tự lập và khả năng vận dụng kiến thức, kĩ năng của HS vào thực tế; khắc phục cách dạy học truyền thống “một chiều”, ghi nhớ dập khuôn. GV hướng dẫn, khuyến khích HS tự học, tự tìm tòi, khám phá và đổi mới tri thức, kĩ năng, phát triển năng lực của bản thân. Đổi mới phương pháp bằng việc kết hợp học trên lớp với các hình thức học tập xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học, câu lạc bộ, các cuộc thi... Bên cạnh đó còn có các nghị quyết số 88/2014/QH13 ngày 28/11/2014 của Quốc hội về đổi mới chương trình, SGK giáo dục phổ thông; Ngày 27/3/2015 tại Hà Nội, Chính phủ nước ta đã thông qua Quyết định số 404/QĐ-TTg về phê duyệt đề án đổi mới chương trình, SGK phổ thông.

Lịch sử là những gì đã xảy ra trong quá khứ và không lặp lại. Vì vậy việc nhận thức lịch sử nói chung và việc DHLS ở trường THPT nói riêng, không phải là kể chuyện quá khứ mà học lịch sử để hiểu biết về quá khứ, hiểu được truyền thống dân tộc, tự hào về những thành tựu dựng nước và giữ nước của tổ tiên, xác định được nhiệm vụ trong hiện tại và tương lai. Tuy nhiên nếu chỉ dựa